

Obrazné vyjadrenie duchovných právd

Obraz zákona a milosti, zmluvy skutkov a zmluvy milosti

Lebo je napísané, že Abrahám mal dvoch synov,

jedného od dievky, otrokyne, a jedného od slobodnej, zákonitej ženy.

Ale ten od dievky sa narodil podľa tela a ten zo slobodnej so zaslúbením, ktoré to veci sú alegóriou, obrazom, lebo to sú tie dve zmluvy, jedna z vrchu Sinai, rodiaca deti v rabstvo, a to je Hagar. Lebo Hagarou je vrch Sinai v Arábii a zodpovedá terajšiemu Jeruzalemu, lebo aj on slúži v rabstve so svojimi deťmi. Ale ten vrchný Jeruzalem je slobodnou, ktorý je matkou všetkých nás. Lebo je napísané: Vesel' sa, neplodná, ty, ktorá nerodíš! Vykríkni a zvolaj, ktorá nepracuješ k pôrodu! Lebo viacej bude mať detí opustená ako tá, ktorá má muža. Ale my, bratia, sme ako Izák, deťmi zaslúbenia. Lež ako vtedy ten narodený podľa tela prenasledoval toho, ktorý bol podľa Ducha, tak i teraz.

Ale čo hovorí Písmo? Vyžeň dievku i jej syna, lebo syn dievky nebude dediť so synom

slobodnej.

A tak teda, bratia, nie sme deťmi dievky, ale deti slobodnej.

Galatským 4:22-31

V článku o Abrahámových zlyhaniach sme načerpali veľké povzbudenie z toho, že Boh s veriacim nekoná podľa jeho zlyhaní, ale podľa svojej milosti a podľa vernosti svojim zaslúbeniam. Videli sme, že tomu bolo tak aj v prípade závažnej Abrahámovej neposlušnosti v otázke zaslúbeného potomka, syna, keď Abrahám išiel po ľudsky toto zaslúbenie priviesť k existencii a naplneniu. Na tom mieste sme poznamenali, že tieto reálne dejinné udalosti majú aj obrovský duchovný rozmer a stali sa podľa Božej zvrchovanosti a prozreteľnosti, aby predpovedali a zjavovali veľké pravdy evanjelia už storočia pred Kristom. Novozmluvný (apoštolský) výklad týchto starozmluvných udalostí z čias patriarchov prináša list Galatským 4:22-31.

V liste Galatským sa apoštol Pavol musí vracieť k samému jadru evanjelia, k otázke spasenia zo

samotnej viery, k otázke ospravedlnenia, pretože veriacich v zboroch Galácie ohrozuje iné, falošné evanjelium (Galatským 1:6): „Divím sa, že tak skoro odstupujete od toho, ktorý vás povolal v milosti Kristovej, k inému evanjeliu.“ Apoštol musí veriacich nanovo upevňovať v evanjeliu, v ktorom je spása z viery bez skutkov zákona (Galatským 2:16): „Ale vediac, že sa človek neospravedľňuje zo skutkov zákona, ale skrze vieru Ježiša Krista, aj my sme uverili v Krista Ježiša, aby sme boli ospravedlnení z viery Kristovej a nie zo skutkov zákona, pretože zo skutkov zákona nebude ospravedlnené niktoré telo.“ Opäť ich musí učiť, že zákon nás nedokáže ospravedlniť pred Bohom, len odkrýva náš hriech a usvedča nás, a preto ak máme patriť Bohu a získať večný život, musíme zákonu zomrieť (2:19-20): „Lebo ja som skrze zákon zomrel zákonu, aby som žil Bohu. S Kristom spolu ukrižovaný som a žijem už nie ja, ale žije vo mne Kristus, a to, čo teraz žijem v tele, vo viere Syna Božieho žijem, ktorý si ma zamiloval a vydal sám seba za mňa.“ Zásluhy či skutky zákona, vlastnú spravodlivosť nemôžeme pridať k viere alebo pomiešať s vierou, aby spoločne tvorili základ pre získanie spásy a večného života (2:21): „Nepohrdam milosťou Božou. Lebo ak je spravodlivosť skrze zákon, teda Kristus nadarmo zomrel.“ Tiež musí nerozumným Galaťanom, ktorí odpadajú od pravdy evanjelia, pripomínať, že aby boli spasení a vošli do večného života, musia byť znovuzrodení, musia mať Ducha Kristovho (Rímskym 8:9), Svätého Ducha, ktorého dostali uveriac Božiemu slovu, pravde evanjelia: „... či zo skutkov zákona ste dostali Ducha či z počutia viery?“ (3:2). Karhá ich, lebo započali dobre, Duchom, ale teraz dokonávajú telom (3:3), a znovu zdôrazňuje, že dar Ducha je z viery v evanjelium: „Nuž teda ten, ktorý vám dáva Ducha a činí medzi vami divy, či to činí zo skutkov zákona a či z počutia viery?“ (3:5). A práve na tomto mieste prepája vieru v evanjelium s Abrahámovou vierou v Božie zaslúbenie, aby podčiarkol podstatu ospravedlnenia: „Tak ako Abrahám uveril Bohu, a počítalo sa mu to za spravodlivosť“ (3:6).

Následne Božie slovo dáva, slovami apoštola, do vzájomného protikladu spravodlivosť z viery a spravodlivosť zo skutkov zákona: „Lebo všetci, koľko ich len je zo skutkov zákona, sú pod zlorečenstvom. Lebo je napísané, že zlorečený je každý, kto nezotráva vo všetkom, čo je napísané v knihe zákona, aby to činil. No, že zákonom nebol a nebude nikto ospravedlnený u Boha, je zrejmé, pretože spravodlivý bude žiť z viery. A zákon nie je z viery, ale vraj: Človek, ktorý to všetko učinil, bude tým žiť. Kristus nás vykúpil spod zlorečenstva zákona tým, že sám sa stal za nás zlorečenstvom, lebo je napísané: Zlorečený každý, kto visí na dreve, aby na pohanov prešlo v Kristu Ježišovi požehnanie Abrahámovo, aby sme dostali zaslúbenie Ducha skrze vieru.“ (Galatským 3:10-14). Opäť tu zdôrazňuje, že naplnenie zaslúbenia daru Ducha prijíma veriaci skrze vieru v evanjelium. Skrze zákon prišlo odsúdenie na všetkých ľuďoch (služba zákona je službou odsúdenia), skrze vieru prišla spása pre všetkých veriacich: „Ale Písmo zavrelo všetko pod hriech, aby zaslúbenie z viery Ježiša Krista bolo dané veriacim“ (3:22).

Aby apoštol zreteľne vysvetlil, že veriaci nemôže byť naraz aj pod milosťou, aj pod zákonom, pokračuje duchovným pravdami zjavenými už za čias patriarchov na historických skutočnostiach, kedy Abrahám mal dvoch synov, z ktorých každý reprezentuje veľké a večné duchovné pravdy: „Povedzte mi vy, ktorí to chcete byť pod zákonom, či nečujete zákona? Lebo je napísané, že Abrahám mal dvoch synov, jedného od dievky, otrokyne, a jedného od slobodnej, zákonitej ženy“ (4:21-22). Izmael sa narodil podľa tela. Izák sa narodil podľa zaslúbenia a so zaslúbením. Človek narodený podľa tela je pod zákonom, a teda pod odsúdením, je pod mocou hriechu, je mŕtvy vo svojich prestúpeniach, nie je pod milosťou, je pod zmluvou skutkov a nečaká ho dedičstvo večného života: „ktoré to veci sú alegóriou, obrazom, lebo to sú tie dve zmluvy, jedna z vrchu Sinai, rodiaca deti v rabstvo, a to je Hagar. Lebo Hagarou je vrch Sinai v Arábii a zodpovedá terajšiemu Jeruzalemu, lebo aj on slúži v rabstve so svojimi deťmi“ (4:24-25). Ten, kto je podľa Božieho zaslúbenia (podľa vyvolenia milosti) ako syn zaslúbenia Izák, ten je zahrnutý pod zmluvu milosti a zdedí večný život a požehnanie: „Ale ten vrchný Jeruzalem je slobodnou, ktorý je matkou všetkých nás. Lebo je napísané: Vesel sa, neplodná, ty, ktorá nerodíš! Vykrikní a zvolaj, ktorá nepracuješ k pôrodu! Lebo viacej bude mať detí opustená ako tá, ktorá má muža. Ale my, bratia, sme ako Izák, deťmi zaslúbenia“ (4:26-28). Každý, kto verí v evanjelium, je v Kristovi semenom (potomkom/potomstvom) zaslúbeným Abrahámovi, a tým pádom je spoludedičom večného života, je v tomto zmysle Abrahámovým dieťaťom (3:29), a preto aj dieťaťom Božím (3:26).

Preto aj bolo potrebné a správne, aby Abrahám so Sárrou vyhнали Hagar s Izmaelom, aby neprebývali (nežili) spoločne s Abrahámom a jeho rodinou, aby bolo predobrazne zjavené, že tí podľa tela nebudú dedičmi – dedičmi duchovných požehnaní a večného života, a aby bolo predobrazne zjavené, že veriaci nemôže byť naraz aj pod zákonom (zmluvou skutkov, ktorú obrazne reprezentuje Hagar, vrch Sinaj a Jeruzalem), aj pod milosťou (zmluvou milosti, ktorú obrazne reprezentuje Sára a vrchný Jeruzalem), nemôže byť naraz aj otrokom, aj slobodným: „Lež ako vtedy ten narodený podľa tela prenasledoval toho, ktorý bol podľa Ducha, tak i teraz. Ale čo hovorí Písmo? Vyžeň dievku i jej syna, lebo syn dievky nebude dedič so synom slobodnej. A tak teda, bratia, nie sme deťmi dievky, ale deti slobodnej“ (4:29-31). A tiež je už v čase patriarchov predobrazne zjavené, že tí podľa tela budú vždy prenasledovať tých z viery, ktorí sú podľa zaslúbenia.

Bohu sa zaľúbilo zjaviť veľké duchovné pravdy o spasení z milosti, skrze vieru, na základe zaslúbenia daného už pred mnohými storočiami v časoch patriarchov. Zjavil tieto pravdy cez udalosti v živote Abraháma a Sáro, ktoré sa skutočne historicky udiali. Je jasné, že aby sa udiali, pretože ich Boh chcel použiť ako predobraz, Boh ich zvrchovane riadil. Táto Božia zvrchovanosť dáva nesmiernu istotu, že Boh je veľký a mocný a sám riadi celé dejiny ľudstva a spolu s nimi aj dejiny spásy z milosti, a práve preto je spása veriaceho istá a nezmeniteľná, je celkom v Božích rukách.

To, že Boh zvrchovane riadil udalosti okolo otrokyne Hagar a splodenia Izmaela, však nijako nezmenšuje zodpovednosť Abraháma a Sáro za tento hriech. Oni konali na základe svojej vôle. Neuberá to ani zo zlých dôsledkov, ktoré tento hriech priniesol na svet a do dejín národov. Obe tieto strany jednej mince potrebujeme poznať a rozumieť im. Potrebujeme mať bázeň pred neposlušnosťou a hriešnym konaním v nevere, pretože rozumieme našej zodpovednosti pred Bohom a rozumieme, že hriešne rozhodnutia a konanie v nevere má svoje neblahé a vážne dôsledky. Zároveň potrebujeme nachádzať a mať plnú istotu a oddýchnutie (pokoj) v tom, že Boh zvrchovane všetko riadi a že s tými, ktorí sú z viery Kristovej a deťmi Abrahámovými v duchovnom zmysle (podľa viery), naloží podľa svojej milosti, podľa zaslúbení, podľa Novej zmluvy a podľa svojej prísahy (Židom 6:13-18).

Ale my, bratia, sme ako Izák, deťmi zaslúbenia.

Galatským 4:28

Tak teda stojte v slobode, ktorou nás Kristus oslobodil, a nepriahajte sa zase do jarma rabstva.

Odlúčení ste od Krista, ktorí sa ospravedľňujete zákonom, vypadli ste z milosti.

Galatským 5:1+4

Lebo my v Duchu z viery očakávame nádej spravodlivosti.

Galatským 5:5